

Για μια Μεσόγειο

Χωρίς! σκουπίδια!

Περιβαλλοντικό
Πρόγραμμα
των Ηνωμένων
Εθνών

www.unep.org

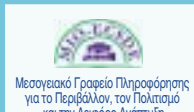
Μεσογειακό Πρόγραμμα Δράσης

www.unepmap.org

Ελληνική
Ένωση
Προστασίας
Θαλασσιού
Περιβάλλοντος

www.helmepa.gr

Μεσογειακό Γραφείο Πληροφόρησης
για το Περιβάλλον, τον Πολιτισμό
και την Αειφόρο Ανάπτυξη

www.mio-ecsd.org

Ελλάδα Καθαρή -
Clean-Up Greece

www.cleanupgreece.org.gr

Για μια Μεσόγειο χωρίς σκουπίδια!

Πολλά από τα απορρίμματα που παράγονται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα, καταλήγουν τελικά στο θαλάσσιο περιβάλλον. Πλαστικά, χάρτινα και μεταλλικά αντικείμενα, λάστιχα, ξύλα, γυαλί, κάνουν την εμφάνισή τους στην επιφάνεια της θάλασσας και κάτω απ' αυτήν αλλά και στις ακτές και στο βυθό.

Η Μεσόγειος θάλασσα αντιμετωπίζει σήμερα σοβαρό πρόβλημα από τα απορρίμματα και εάν ο καθένας από εμάς δεν δραστηριοποιηθεί είτε ατομικά είτε συλλογικά και σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές για την πρόληψη, τη μείωση και την εξάλειψη αυτού του είδους ρύπανσης, τότε η κατάσταση διαρκώς θα χειροτερεύει.

Από πού προέρχονται τα απορρίμματα που καταλήγουν στη θάλασσα;

Οι κύριες πηγές των απορριμμάτων που καταλήγουν στη θάλασσα είναι οικιακές, βιομηχανικές, ναυτιλιακές και αγροτικές δραστηριότητες, κατά την διάρκεια των οποίων, σκόπημα ή κατά λάθος διαφεύγουν, άμεσα ή έμμεσα, απορρίμματα τόσο στη θάλασσα όσο και στο έδαφος μια και τα απορρίμματα μπορούν να μεταφερθούν σε μεγάλες αποστάσεις μέσω της απόπλυσης της γης από νερό της βροχής, ή παρασυρόμενα από ανέμους και θαλάσσια ρεύματα.

Οι επιπτώσεις της ρύπανσης των απορριμμάτων....

...στη ακτή και θάλασσα, οικουσύστημα

Ακόμα και οι πιο απρόσιτες περιοχές της Μεσογείου πλήττονται σήμερα από απορρίμματα, τα οποία υποβαθμίζουν αισθητικά το τοπίο και μπορούν να βλάψουν σοβαρά το θαλάσσιο οικοσύστημα.

Οι ρύποι που περιέχονται στα απορρίμματα διαλύονται και παρασύρονται από το νερό της βροχής, το νερό των ποταμών ή τη θάλασσα και μπορούν να εισχωρήσουν πιο εύκολα στην τροφική αλυσίδα.

Θαλάσσια ζώα όπως ψάρια, δελφίνια, φάλαινες, φώκιες και πτηνά απειλούνται σοβαρά από τα απορρίμματα είτε γιατί παγιδεύονται σε αυτά και τραυματίζονται, είτε επειδή τα τρώνε περνώντας τα για τροφή. Τα αποτελέσματα μπορεί να είναι ολέθρια: θανάσιμοι τραυματισμοί, περιορισμένη κινητικότητα, ασφυξία, στραγγαλισμός και, σε περίπτωση κατάποσης, δηλητηρίαση, πνιγμός ή αναγκαστική ασιτία.

...στις ανθρώπινες

Τα απορρίμματα που καταλήγουν στη θάλασσα μας επηρεάζουν όλους ανεξαιρέτως, καθώς όλοι μας πληρώνουμε το κόστος από τα προβλήματα που προκαλούν.

• Είναι επικίνδυνα για την υγεία μας, προκαλώντας μολύνσεις και τραυματι-

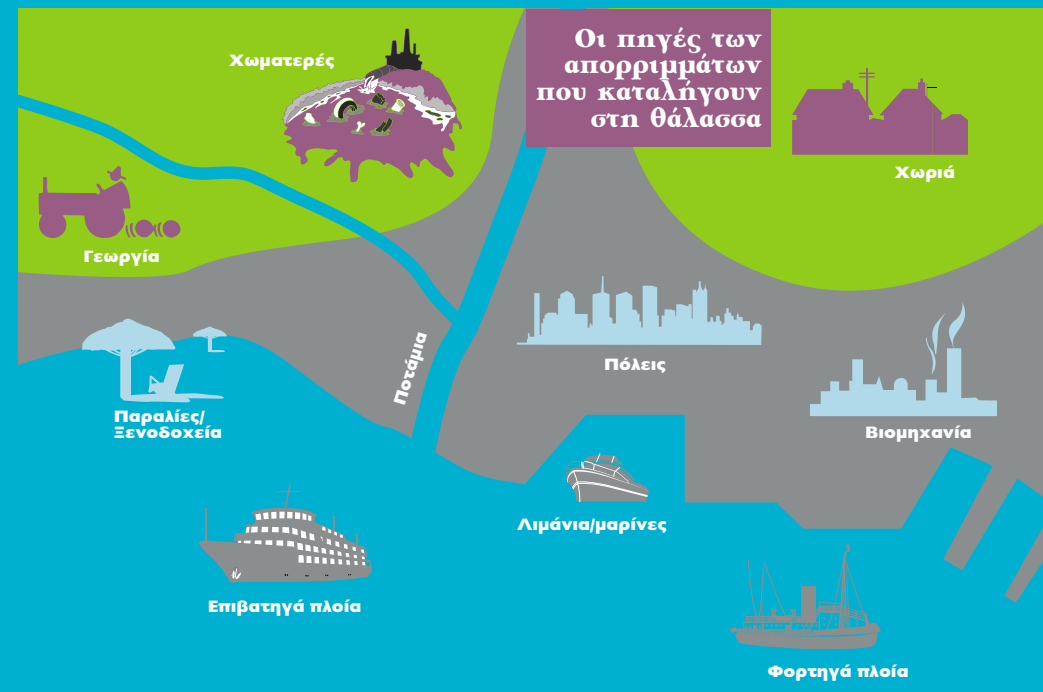
σμούς (π.χ. δοχεία που περιέχουν τοξικές ουσίες, κοπρίματα από οπασμένα γυαλιά και κορμμένες κονσέρβες, σύριγγες, κτλ.).

• Προκαλούν αισθητική ρύπανση και υποβάθμιση του τοπίου επηρεάζοντας αρνητικά τη διάθεσή μας.

• Αποτρέπουν την προσέλκυση τουριστών, με αποτέλεσμα σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στις παράκτιες κοινότητες που εξαρτώνται από τον τουρισμό.

• Προκαλούν ζημιές σε αλιευτικό εξοπλισμό και προπέλες σκαφών επιβαρύνοντας την βιομηχανία αλιείας με επιπλέον έξοδα.

• Οι φορολογούμενοι πολίτες και οι παράκτιες αρχές επιβαρύνονται με τεράστια ποσά για τον καθαρισμό και την απομάκρυνση των απορριμμάτων από τις ακτές.

Η πρόβλεψη των απορριμμάτων που καταλήγουν στη Μεσόγειο

80% από χερσαίες δραστηριότητες
20% από θαλάσσιες δραστηριότητες:

- από απορροές • ποτάμια που εκβάλουν στη θάλασσα • απορροές όμβριων υδάτων και αποχετεύσεων • σκουπίδια που παρασύρει ο άνεμος • βιομηχανικά απόβλητα, ανεξέλεγκτες χωματερές • σκουπίδια πεταμένα στις παραλίες
- από φορτηγά και επιβατηγά πλοία όλων των ειδών (π.χ., κρουαζιερόπλοια, ιστιοπλοϊκά) • επαγγελματικά και ερασιτεχνικά αλιευτικά σκάφη (πετονιές και δίχτυα, δοχεία αποθήκευσης αλιευμάτων, κτλ.)
- απορρίμματα από θαλάσσιες μονάδες εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Όλοι μπορούμε να συνεισφέρουμε στο να διατηρήσουμε καθαρή τη Μεσόγειο θάλασσα από τα σκουπίδια που παράγουμε

Ανάλαβε τις ευθύνες σου ως υπεύθυνος πολίτης:

• Πάντα να βάξεις τα σκουπίδια σου στους ειδικούς κάδους και να μην τα αφήνεις στις ακτές. Μην πετάς τα σκουπίδια σου στη θάλασσα. Τα σκουπίδια στους δρόμους ή στους υπονόμους είναι επίσης πιθανό να καταλήξουν στη θάλασσα.

• Μείωσε τα σκουπίδια που παράγεις όταν ταξιδεύεις ή πηγαίνεις στην παραλία – βάλε τα τρόφιμα σε συσκευασίες που επαναχρησιμοποιούνται. Γενικά, **μείωσε, επαναχρησιμοποίησε** και **ανακύκλωσε** όσο μπορείς περισσότερο ώστε να μειώσεις τον όγκο των απορριμμάτων.

• Απόθεσε τα αποτίγαρα με σύνεση (π.χ. μέσα σε ένα άδειο κουτί τσιγάρων που παίρνεις μαζί σου όταν φεύγεις): επηρεάζουν την ποιότητα του νερού και βλάπτουν τα θαλάσσια είδη.

• Ζήτησε από τις Τοπικές Αρχές να τοποθετήσουν κάδους απορριμμάτων στις ακτές και να τους διαχειρίζονται σωστά.

• Δώσε καλό παράδειγμα στους άλλους και, με ευγενικό τρόπο, ζήτησέ τους να οξέβονται και εκείνοι το θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον.

• Γίνε μέλος μιας περιβαλλοντικής ομάδας και πάρε μέρος σε καθαρισμούς ακτών, σε εθνικές και διεθνείς προσπάθειες παρακολούθησης της κατάστασης των ακτών καθώς και σε εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Τουριστικός τομέας:

• Αυξήστε την περιβαλλοντική συνείδηση του προσωπικού σας και των επισκεπτών/τουριστών.

• Τοποθετήστε κάδους απορριμμάτων και σταγιοδοχεία σε στρατηγικά σημεία στο ξενοδοχείο σας, το εστιατόριό σας, κτλ. καθώς και στις κοντινές παραλίες και εξασφαλίστε την σωστή περιοδική συλλογή, τον καθαρισμό και τη διαχείρισή τους.

• Οργανώστε συχνούς καθαρισμούς ακτών (από υπηρεσίες, συσκευασίες τροφίμων, κτλ.).

• Μειώστε τα απορρίμματα που παράγετε (από υπηρεσίες, συσκευασίες τροφίμων, κτλ.).

• Αναπτύξτε ή λάβετε μέρος σε προγράμματα ανακύκλωσης.

Επαγγελματίες και ερασιτέχνες ψαράδες:

• Χρησιμοποιήστε βιοδιασπώμενο εξοπλισμό αλιείας και σακούλες δολωμάτων όπου και όποτε αυτό είναι δυνατό.

• Συλλέξτε τα απορρίμματά σας και αποθέστε τα σε κάδους όταν φτάσετε στην στεριά.

• Ζητήστε από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τις Λιμενικές Αρχές τη λειτουργία ειδικών εγκαταστάσεων υποδοχής καταλοίπων στις μαρίνες και τα λιμάνια.

• Συνεταιρισμοί, σωματεία και ενώσεις θα πρέπει να ενημερώνουν συστηματικά τα μέλη τους για τη σημασία του να επιστρέφουν τα απορρίμματά τους στη στεριά αντί να τα πετούν στη θάλασσα.

Βιομηχανία:

• Αναπτύξτε πρωτοβουλίες για "καθαρότερη παραγωγή".

• Ξεκινήστε ένα πρόγραμμα "περιβαλλοντικής διαχείρισης γραφείου".

• Αναπτύξτε προγράμματα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης.

• Ξεκινήστε προγράμματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Αποβλήτων.

• Εκπαιδεύστε σχετικά το προσωπικό σας αυξάνοντας την περιβαλλοντική τους συνείδηση.

Φορτηγά και επιβατηγά πλοία όλων των ειδών (όπως ιστιοπλοϊκά, θαλαμηγοί, κλπ.):

• Αναπτύξτε και εφαρμόστε ένα Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων και ενημερώνετε τακτικά το Βιβλίο Καταγραφής Απορριμμάτων (*).

• Αυξήστε την περιβαλλοντική συνείδηση των αξιωματικών και μελών του πληρώματος μέσω τακτικών προγραμμάτων εθελοντικής εκπαίδευσης.

• Ενσωματώστε περιβαλλοντικά θέματα στα προγράμματα των σχολών εκπαίδευσης για μηχανοκίνητα σκάφη και ιστιοπλοϊκά.

• Τοποθετήστε ενημερωτικές πινακίδες και άλλο πληροφοριακό υλικό ευαισθητοποίησης σε εμφανή σημεία επί του πλοίου ώστε να αποτρέψετε τα μέλη του πληρώματος και τους επιβάτες από το να πετούν σκουπίδια στη θάλασσα.

• Τοποθετήστε κατάλληλους κάδους και σταγιοδοχεία ασφαλείας στα καταστρώματα (μείωση απορριμμάτων που παρασύρονται από τον αέρα).

• Ελαττώστε τα απορρίμματά σας (από υπηρεσίες, συσκευασίες τροφίμων, κλπ.).

• Αποθέστε τα απορρίμματά σας μόνο σε εγκαταστάσεις υποδοχής καταλοίπων στα λιμάνια.

(*σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Παραρτήματος V της MARPOL του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού – IMO)

Αρχές (κυβερνητικές, περιφερειακές, δημοτικές, λιμενικές, κτλ.):

• Οργανώστε εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού και εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς εξηγώντας τη σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ του γλυκού νερού και του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

• Οργανώστε τη σωστή παρακολούθηση και συλλογή απορριμμάτων σε ακτές και λιμάνια. Η συνεργασία μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Λιμενικών είναι απαραίτητη.

• Καθερώσως ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Στερεών Απορριμμάτων με προτεραιότητα στη μείωση, την ανακύκλωση και την ασφαλή απόθεση των απορριμμάτων.

• Εφαρμόστε Ολοκληρωμένα Προγράμματα Διαχείρισης Παράκτιας Ζώνης, που να περιλαμβάνουν όρους για τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων.

• Συνδυάστε τις τοπικές δράσεις σας με σχετικές περιφερειακές και διεθνείς πρωτοβουλίες, προγράμματα και στρατηγικές.

• Παρέχετε οικονομική υποστήριξη για δράσεις πρόληψης.

• Παρέχετε εγκαταστάσεις υποδοχής καταλοίπων στα λιμάνια για την ασφαλή απόθεση απορριμμάτων από πλοία, σκάφη αναψυχής και αλιευτικά σκάφη.

Καλάθια απορριμμάτων, δοχεία και κάδοι με ανυψωτικούς μηχανισμούς, αποτελούν κοινές εγκαταστάσεις απόθεσης απορριμμάτων. Αλλά δεν είναι αρκετά μόνο η τοποθέτησή τους σε ακτές και λιμάνια. Η τακτική αποκομιδή και ο τακτικός καθαρισμός των κάδων είναι επίσης σημαντικά. Η σωστή επίβλεψη και διαχείρισή τους είναι απαραίτητη. Έχετε αναρωτηθεί ποτέ: Ποιος συλλέγει τα απορρίμματα; Πότε; Και που πάνε;

Πόσος χρόνος χρειάζεται για να αποσυντεθούν τα απορρίμματα στη θάλασσα;

Πηγή: The Ocean Conservancy, "Pocket Guide to Marine Debris", 2006

γυάλινο μπουκάλι 1 εκ. χρόνια	πλαστικό ποτήρι 50 χρόνια	χάρτινη συσκευασία γάλακτος 3 μήνες
πετονιά 600 χρόνια	κουτί κονσέρβας 50 χρόνια	πυρήνας μύλου 2 μήνες
πλαστικό μπουκάλι 450 χρόνια	πλαστική σακούλα 10-20 χρόνια	εφημερίδα 6 εβδομάδες
κουτί αλουμινίου 80-200 χρόνια	φίλτρο τσιγάρου 1-5 χρόνια	φλούδα πορτοκαλιού 2-5 εβδομάδες
λαστιχένια οδόν 50-80 χρόνια	μάλλινα ρούχα 1-5 χρόνια	χάρτινη πετσέτα 2-4 εβδομάδες
νάιλον ύφασμα 30-40 χρόνια	κοντραπλακέ 1-3 χρόνια	

